

دانشگاه الزهراء (س)

دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی

پایان نامه

جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد

رشته علوم تربیتی گرایش برنامه ریزی درسی

عنوان

بررسی میزان انطباق برنامه ی درسی هنر مراکز تربیت معلم با

برنامه ی درسی هنر دوره ی راهنمایی تحصیلی

استاد راهنما

دکتر عذرا دبیری اصفهانی

استاد مشاور

دکتر ملوک خادمی اشکذری

دانشجو

مرجان محسنی

تیر ماه 1390

کلیه دستاوردهای این تحقیق

متعلق به

دانشگاه الزهراء (س) است .

تقدیم به :

مادر عزیزم که مهربان ترین قلب ها را در سینه دارد .

و

پدر فداکارم که دریای بیکران قلبش اقیانوسی از محبت است .

که لحظه لحظه ی زندگی ام ، موفقیتم و پیشرفتم را مدیون صبر و تحمل و

راهنمایی های بی دریغ این بزرگواران می دانم .

و

برادر و خواهران عزیزم

مهدی ، مریم و مهسا

تقدیر و تشکر

سپاس و ستایش بیکران خداوند سبحان را که توان آموختن علم را به من عطا فرمود و توفیق داد تا برگی دیگر از زندگی را با موفقیت ورق بزنم .

از استاد بزرگوارم سرکار خانم دکتر عذرا دبیری اصفهانی که با نکته سنجی ها و راهنمایی های ارزنده شان به من آموختند که چگونه دانش پژوهانه بنگرم ، بیاندیشم و رفتار کنم .

از استاد ارجمندم سرکار خانم دکتر ملوک خادمی ، که نمونه ی کامل متانت ، مهربانی و امید بودند و با سعه ی صدر در انجام این پژوهش مرا یاری دادند .

از اساتیدگرامی سرکار خانم دکتر احمدی و جناب آقای دکتر کرامتی که با توان علمی بالا و رغبت فراوان زحمت داوری این پایان نامه را بر عهده داشتند ، تشکر و قدردانی کرده و سلامتی و کامیابی این بزرگواران را آرزومندم .

و از تمامی کسانی که با کوشش و کمک بی دریغشان در به ثمر رسیدن این پژوهش مرا یاری نمودند تشکر و قدردانی می کنم .

چکیده

در حال حاضر ، عدم تأمین و تربیت نیروی انسانی مورد نیاز برای آموزش هنر در دوره ی راهنمایی تحصیلی چه به لحاظ کمی و چه به لحاظ کیفی و استفاده از نیروهای غیر متخصص یکی از مهم ترین مسائل و مشکلات در نظام تأمین منابع انسانی آموزش و پرورش ایران است .

هدف پژوهش حاضر بررسی میزان انطباق برنامه ی درسی هنر مراکز تربیت معلم با برنامه ی درسی هنر دوره ی راهنمایی تحصیلی است و روش پژوهش توصیفی - پیمایشی بوده است .

جامعه ی آماری در این پژوهش کلیه ی دبیران هنر مدارس راهنمایی شهر تهران در سال تحصیلی 90- 89 بوده و نمونه ی آماری 80 نفر از دبیران هنر فارغ التحصیل از رشته ی آموزش هنرهای تجسمی مراکز تربیت معلم شهر تهران بوده است که به روش نمونه گیری تصادفی ساده انتخاب شدند و جهت انتخاب نمونه ی آماری از جدول مورگان و کرجسی استفاده شده است .

در این پژوهش در راستای پاسخ گویی به پرسش های پژوهش به جمع آوری اطلاعات به صورت میدانی پرداخته شده است . در جمع آوری اطلاعات میدانی از ابزار اندازه گیری پرسشنامه ی محقق ساخته (37 سؤال بسته پاسخ با طیف لیکرت و یک سؤال باز پاسخ) استفاده شده است . و داده ها در دو سطح توصیفی (با استفاده از جدول توزیع فراوانی و درصد فراوانی) و استنباطی با استفاده از جدول مجذور کا (خی دو) و با نرم افزار SPSS مورد توصیف و تجزیه و تحلیل قرار گرفت .

عمده ترین یافته های پژوهش حاکی از آن است که از میان 7 مؤلفه ی برنامه ی درسی که در این پژوهش مورد بررسی قرار گرفت ؛ بین مؤلفه های اهداف کلی ، اهداف آموزشی در حیطه ی دانشی ، محتوا ، راهبردهای یاددهی - یادگیری ، راهبردهای ارزش یابی و فضای آموزشی برنامه ی درسی هنر دوره ی راهنمایی تحصیلی و برنامه ی درسی رشته ی آموزش هنرهای تجسمی انطباق وجود دارد . این در حالی است که بین مؤلفه های اهداف آموزشی درحیطه ی نگرشی و مهارتی ، مواد و وسایل آموزشی و زمان انطباق وجود ندارد .

کلید واژه ها : برنامه ی درسی هنر ، دوره ی راهنمایی تحصیلی ، مراکز تربیت معلم

فهرست مطالب

1	فصل اول : کلیات پژوهش
2	مقدمه
3	بیان مسئله
7	اهداف پژوهش
8	پرسش های پژوهش
9	اهمیت و ضرورت پژوهش
11	تعاریف مفهومی و عملیاتی واژه ها
16	فصل دوم : ادبیات و پیشینه ی پژوهش
17	بخش اول : ادبیات پژوهش
17	مقدمه
18	تعریف تربیت معلم
19	ساختار و تشکیلات آموزش و پرورش
19	جایگاه تربیت و به کارگیری معلم در قوانین آموزش و پرورش
20	نگاهی به نظام تربیت معلم
30	برنامه ی درسی
33	دوره ی راهنمایی تحصیلی
33	تعریف آموزش و پرورش دوره ی راهنمایی تحصیلی
34	تاریخچه ی ظهور و تکوین دوره ی راهنمایی تحصیلی
34	اهمیت دوره ی راهنمایی تحصیلی
35	ویژگی های دانش آموزان دوره ی راهنمایی تحصیلی
36	اهداف دوره ی راهنمایی تحصیلی
38	هنر

38	تعریف هنر
40	آموزش هنر
43	اساس برنامه ی کیفی درس هنر
43	راه های تهیج و انگیزش در کلاس درس هنر دوره ی راهنمایی تحصیلی
45	هنرهای تجسمی
46	اصول و مبانی هنرها ی تجسمی
47	برنامه درسی رشته آموزش هنرهای تجسمی کارشناسی ناپیوسته مراکز تربیت معلم
47	ضرورت و اهمیت
48	تعریف و اهداف دوره
49	توانایی ها و صلاحیت ها
49	طول دوره و شکل نظام
50	تجهیزات و فضای آموزشی مورد نیاز رشته ی آموزش هنرهای تجسمی
51	برنامه ی درسی هنر دوره ی راهنمایی تحصیلی
51	ضرورت درس هنر
56	رویکرد (فلسفه ی) برنامه ی درسی هنر
57	اصول برنامه ی درسی هنر
59	برنامه ریزی درسی
59	تعریف برنامه ریزی درسی
59	عناصر برنامه ریزی درسی
60	1- هدف
62	اهداف برنامه ی درسی هنر دوره ی راهنمایی تحصیلی
64	2- محتوا
69	محتوای برنامه ی درسی هنر دوره ی راهنمایی تحصیلی

70	3- راهبردهای یاددهی - یادگیری
71	راهبردهای تدریس هنر دوره ی راهنمایی تحصیلی
72	4- راهبردهای ارزش یابی
76	ارزش یابی فعالیت های هنر دانش آموزان دوره ی راهنمایی تحصیلی
79	5- مواد و وسایل آموزشی
81	رسانه ها و مواد آموزشی مورد نیاز در درس هنر دوره ی راهنمایی تحصیلی
83	6- مکان (فضای آموزشی)
84	فضای آموزشی مورد نیاز در درس هنر دوره ی راهنمایی تحصیلی
85	7- زمان
85	زمان مورد نیاز در درس هنر دوره ی راهنمایی تحصیلی
86	بخش دوم : پیشینه ی پژوهش
86	پیشینه ی خارجی
90	پیشینه ی داخلی
97	جمع بندی
100	فصل سوم : روش پژوهش
101	مقدمه
101	روش پژوهش
103	جامعه ی آماری
103	حجم نمونه و روش نمونه گیری
104	ابزارهای پژوهش و روش جمع آوری اطلاعات
105	تعیین روایی و پایایی پرسشنامه
106	روش تجزیه و تحلیل اطلاعات

فصل چهارم : تجزیه و تحلیل آماری داده ها 107

108 مقدمه

109 اطلاعات توصیفی و استنباطی پژوهش

109 تجزیه و تحلیل پرسش پژوهشی شماره 1 و سؤالات پرسشنامه مربوط به آن

113 تجزیه و تحلیل پرسش پژوهشی شماره 2 و سؤالات پرسشنامه مربوط به آن

115 تجزیه و تحلیل پرسش پژوهشی شماره 3 و سؤالات پرسشنامه مربوط به آن

118 تجزیه و تحلیل پرسش پژوهشی شماره 4 و سؤالات پرسشنامه مربوط به آن

120 تجزیه و تحلیل پرسش پژوهشی شماره 5 و سؤالات پرسشنامه مربوط به آن

134 تجزیه و تحلیل پرسش پژوهشی شماره 6 و سؤالات پرسشنامه مربوط به آن

138 تجزیه و تحلیل پرسش پژوهشی شماره 7 و سؤالات پرسشنامه مربوط به آن

142 تجزیه و تحلیل پرسش پژوهشی شماره 8 و سؤالات پرسشنامه مربوط به آن

143 تجزیه و تحلیل پرسش پژوهشی شماره 9 و سؤالات پرسشنامه مربوط به آن

148 تجزیه و تحلیل پرسش پژوهشی شماره 10 و سؤالات پرسشنامه مربوط به آن

150 تجزیه و تحلیل توصیفی - استنباطی سؤال 37 پرسشنامه

175 تجزیه و تحلیل توصیفی - استنباطی سؤال 38 پرسشنامه

فصل پنجم : بحث و نتیجه گیری 179

180 مقدمه

181 تبیین پرسش های پژوهش

181 پرسش اول پژوهش

182 پرسش دوم پژوهش

183 پرسش سوم پژوهش

184 پرسش چهارم پژوهش

185 پرسش پنجم پژوهش

188	پرسش ششم پژوهش
189	پرسش هفتم پژوهش
190	پرسش هشتم پژوهش
191	پرسش نهم پژوهش
192	پرسش دهم پژوهش
193	تحلیل واحدهای درسی تخصصی رشته ی آموزش هنرهای تجسمی
194	تحلیل سؤال باز پاسخ
195	بحث و نتیجه گیری
199	پیشنهادات پژوهش
201	محدودیت های پژوهش
202	فهرست منابع و مآخذ
203	منابع فارسی
209	منابع انگلیسی
211	پیوست ها

فهرست جدول ها

- جدول (3-1) توزیع گروه مورد مطالعه به تفکیک جامعه و نمونه 103
- جدول (3-2) مؤلفه های برنامه ی درسی مورد بررسی به تفکیک تعداد و شماره سؤالات پرسشنامه 105
- جدول (4-1) فراوانی درصد پاسخ های گروه نمونه در مورد آگاهی از اهداف رشته ی آموزش هنرهای تجسمی 109
- جدول (4-2) آزمون خی دو بین طیف پاسخ ها در مورد آگاهی از اهداف رشته ی آموزش هنرهای تجسمی 110
- جدول (4-3) فراوانی درصد پاسخ های گروه نمونه در مورد آشنایی با اهداف برنامه ی درسی هنر دوره ی راهنمایی 110
- جدول (4-4) آزمون خی دو بین طیف پاسخ ها در مورد آشنایی با اهداف برنامه ی درسی هنر دوره ی راهنمایی 111
- جدول (4-5) فراوانی درصد پاسخ های گروه نمونه در مورد هماهنگی اهداف رشته ی آموزش هنرهای تجسمی با اهداف برنامه ی درسی هنر دوره ی راهنمایی 111
- جدول (4-6) آزمون خی دو بین طیف پاسخ ها در مورد هماهنگی اهداف رشته ی آموزش هنرهای تجسمی با اهداف برنامه ی درسی هنر دوره ی راهنمایی 112
- جدول (4-7) فراوانی درصد پاسخ های گروه نمونه در مورد تأثیر دوره ی تربیت معلم در آشنایی با اهداف برنامه ی درسی هنر دوره ی راهنمایی 112
- جدول (4-8) آزمون خی دو بین طیف پاسخ ها در مورد تأثیر دوره ی تربیت معلم در آشنایی با اهداف برنامه ی درسی هنر دوره ی راهنمایی 113
- جدول (4-9) فراوانی درصد پاسخ های گروه نمونه در مورد آشنایی با اهداف شناختی (دانشی) برنامه ی درسی هنر دوره ی راهنمایی در مرکز تربیت معلم 114
- جدول (4-10) آزمون خی دو بین طیف پاسخ ها در مورد آشنایی با اهداف شناختی (دانشی) برنامه ی درسی هنر دوره ی راهنمایی در مرکز تربیت معلم 114
- جدول (4-11) فراوانی درصد پاسخ های گروه نمونه در مورد آشنایی با اهداف عاطفی برنامه ی درسی هنر دوره ی راهنمایی در مرکز تربیت معلم 115
- جدول (4-12) آزمون خی دو بین طیف پاسخ ها در مورد آشنایی با اهداف عاطفی برنامه ی درسی هنر دوره ی راهنمایی در مرکز تربیت معلم 116
- جدول (4-13) فراوانی درصد پاسخ های گروه نمونه در مورد وجود عنصر خلاقیت در اهداف برنامه ی درسی هنر دوره ی راهنمایی 116
- جدول (4-14) آزمون خی دو بین طیف پاسخ ها در مورد وجود عنصر خلاقیت در اهداف برنامه ی درسی هنر دوره ی راهنمایی 117
- جدول (4-15) فراوانی درصد پاسخ های گروه نمونه در مورد تأثیر مرکز تربیت معلم در پرورش خلاقیت 117
- جدول (4-16) آزمون خی دو بین طیف پاسخ ها در مورد تأثیر مرکز تربیت معلم در پرورش خلاقیت 118
- جدول (4-17) فراوانی درصد پاسخ های گروه نمونه در مورد همخوانی اهداف مهارتی برنامه ی درسی رشته ی آموزش هنرهای تجسمی با اهداف مهارتی برنامه ی درسی هنر دوره ی راهنمایی 119

- جدول (18- 4) آزمون خن دو بین طیف پاسخ ها در مورد همخوانی اهداف مهارتی برنامه ی درسی رشته ی آموزش هنرهای تجسمی با اهداف مهارتی برنامه ی درسی هنر دوره ی راهنمایی 119
- جدول (19- 4) فراوانی درصد پاسخ های گروه نمونه در مورد میزان طراحی دروس رشته ی آموزش هنرهای تجسمی مراکز تربیت معلم بر اساس نیازهای آموزش هنر دوره ی راهنمایی 121
- جدول (20- 4) آزمون خن دو بین طیف پاسخ ها در مورد میزان طراحی دروس رشته ی آموزش هنرهای تجسمی مراکز تربیت معلم بر اساس نیازهای آموزش هنر دوره ی راهنمایی 121
- جدول (21- 4) فراوانی درصد پاسخ های گروه نمونه در مورد تنوع محتوای کلیه دروس رشته آموزش هنرهای تجسمی 122
- جدول (22- 4) آزمون خن دو بین طیف پاسخ ها در مورد تنوع محتوای کلیه دروس رشته آموزش هنرهای تجسمی 122
- جدول (23- 4) فراوانی درصد پاسخ های گروه نمونه در مورد آشنایی با اهداف ، فعالیتها و محتوای کتب هنر دوره راهنمایی 123
- جدول (24- 4) آزمون خن دو بین طیف پاسخ ها در مورد آشنایی با اهداف ، فعالیتها و محتوای کتب هنر دوره راهنمایی 123
- جدول (25- 4) فراوانی درصد پاسخ های گروه نمونه در مورد انطباق اهداف کتب هنر دوره ی راهنمایی با اهداف واحدهای درسی رشته ی آموزش هنرهای تجسمی 124
- جدول (26- 4) آزمون خن دو بین طیف پاسخ ها در مورد انطباق اهداف کتب هنر دوره ی راهنمایی با اهداف واحدهای درسی رشته ی آموزش هنرهای تجسمی 124
- جدول (27- 4) فراوانی درصد پاسخ های گروه نمونه در مورد ضرورت اصلاح و بهبود فعالیت ها و محتوای برنامه ی درسی رشته آموزش هنرهای تجسمی با توجه به اهداف برنامه ی درسی هنر دوره ی راهنمایی 125
- جدول (28- 4) آزمون خن دو بین طیف پاسخ ها در مورد ضرورت اصلاح و بهبود فعالیت ها و محتوای برنامه ی درسی رشته ی آموزش هنرهای تجسمی با توجه به اهداف برنامه ی درسی هنر دوره ی راهنمایی 125
- جدول (29- 4) فراوانی درصد پاسخ های گروه نمونه در مورد به کارگیری دبیران هنر دوره ی راهنمایی از تجارب عملی خود در کارگاه نقاشی مرکز تربیت معلم در آموزش نقاشی به دانش آموزان 126
- جدول (30- 4) آزمون خن دو بین طیف پاسخ ها در مورد به کارگیری دبیران هنر دوره ی راهنمایی از تجارب عملی خود در کارگاه نقاشی مرکز تربیت معلم در آموزش نقاشی به دانش آموزان 126
- جدول (31- 4) فراوانی درصد پاسخ های گروه نمونه در مورد به کارگیری دبیران هنر دوره راهنمایی از توانمندی خود در کارگاه خوشنویسی مرکز تربیت معلم در آموزش خوشنویسی به دانش آموزان 127
- جدول (32- 4) آزمون خن دو بین طیف پاسخ ها در مورد به کارگیری دبیران هنر دوره ی راهنمایی از توانمندی خود در کارگاه خوشنویسی مرکز تربیت معلم در آموزش خوشنویسی به دانش آموزان 127
- جدول (33- 4) فراوانی درصد پاسخ های گروه نمونه در مورد مفید دانستن واحد درسی کارگاه طراحی در مرکز تربیت معلم در آموزش طراحی درس هنر دوره ی راهنمایی 128
- جدول (34- 4) آزمون خن دو بین طیف پاسخ ها در مورد مفید دانستن واحد درسی کارگاه طراحی در مرکز تربیت معلم در آموزش طراحی درس هنر دوره ی راهنمایی 128

- جدول (35- 4) فراوانی درصد پاسخ های گروه نمونه در مورد مؤثر بودن واحد درسی کارگاه ارتباط تصویری رشته ی آموزش هنرهای تجسمی در تدریس هنر دوره ی راهنمایی 129
- جدول (36- 4) آزمون خی دو بین طیف پاسخ ها در مورد مؤثر بودن واحد درسی کارگاه ارتباط تصویری رشته ی آموزش هنرهای تجسمی در تدریس هنر دوره ی راهنمایی 129
- جدول (37- 4) فراوانی درصد پاسخ های گروه نمونه در مورد کاربرد درس کارگاه نگارگری رشته ی آموزش هنرهای تجسمی در تدریس کتب هنر دوره ی راهنمایی 130
- جدول (38- 4) آزمون خی دو بین طیف پاسخ ها در مورد کاربرد درس کارگاه نگارگری رشته ی آموزش هنرهای تجسمی در تدریس کتب هنر دوره ی راهنمایی 130
- جدول (39- 4) فراوانی درصد پاسخ های گروه نمونه در مورد میزان استفاده از کارگاه هندسه نقوش دوره ی تربیت معلم در آموزش هنر دوره ی راهنمایی 131
- جدول (40-4) آزمون خی دو بین طیف پاسخ ها در مورد میزان استفاده از کارگاه هندسه نقوش دوره ی تربیت معلم در آموزش هنر دوره ی راهنمایی 131
- جدول (41- 4) فراوانی درصد پاسخ های گروه نمونه در مورد ضرورت استفاده ی بیشتر از تاریخ هنر به عنوان یکی از واحدهای درسی رشته ی آموزش هنرهای تجسمی در آموزش هنر دوره ی راهنمایی 132
- جدول (42- 4) آزمون خی دو بین طیف پاسخ ها در مورد ضرورت استفاده ی بیشتر از تاریخ هنر به عنوان یکی از واحدهای درسی رشته آموزش هنرهای تجسمی در آموزش هنر دوره ی راهنمایی 132
- جدول (43- 4) فراوانی درصد پاسخ های گروه نمونه در مورد نقش نرم افزارهای رایانه ای در تدریس هنر دوره ی راهنمایی به عنوان یک نیاز اساسی 133
- جدول (44- 4) آزمون خی دو بین طیف پاسخ ها در مورد نقش نرم افزارهای رایانه ای در تدریس هنر دوره ی راهنمایی به عنوان یک نیاز اساسی 133
- جدول (45-4) فراوانی درصد پاسخ های گروه نمونه در مورد استفاده از توانمندی کسب شده در مرکز تربیت معلم برای تدریس هنر دوره ی راهنمایی 134
- جدول (46- 4) آزمون خی دو بین طیف پاسخ ها در مورد استفاده از توانمندی کسب شده در مرکز تربیت معلم برای تدریس هنر دوره ی راهنمایی 135
- جدول (47- 4) فراوانی درصد پاسخ های گروه نمونه در مورد کافی بودن روش های تدریس هنر در دوره ی تربیت معلم به منظور تدریس هنر در دوره ی راهنمایی 135
- جدول (48- 4) آزمون خی دو بین طیف پاسخ ها در مورد کافی بودن روش های تدریس هنر در دوره ی تربیت معلم به منظور تدریس هنر در دوره ی راهنمایی 136
- جدول (49- 4) فراوانی درصد پاسخ های گروه نمونه در مورد اهمیت شرکت در فعالیت های گروهی برای آموزش هنر دوره ی راهنمایی در واحدهای روش تدریس رشته ی آموزش هنرهای تجسمی 136
- جدول (50- 4) آزمون خی دو بین طیف پاسخ ها در مورد اهمیت شرکت در فعالیت های گروهی برای آموزش هنر دوره ی راهنمایی در واحدهای روش تدریس رشته ی آموزش هنرهای تجسمی 137

- جدول (4-51) فراوانی درصد پاسخ های گروه نمونه در مورد اهمیت واحدهای روش تدریس هنر دوره ی تربیت معلم به روش توضیحی
 برای تدریس هنر دوره ی راهنمایی 137
- جدول (4-52) آزمون خی دو بین طیف پاسخ ها در مورد اهمیت واحدهای روش تدریس هنر دوره ی تربیت معلم به روش توضیحی برای
 تدریس هنر دوره ی راهنمایی 138
- جدول (4-53) فراوانی درصد پاسخ های گروه نمونه در مورد مفید بودن دروس مرتبط با روش های ارزش یابی یادگیری فعالیت های هنری
 دانش آموزان در رشته ی آموزش هنرهای تجسمی 139
- جدول (4-54) آزمون خی دو بین طیف پاسخ ها در مورد مفید بودن دروس مرتبط با روش های ارزش یابی یادگیری فعالیت های
 هنری دانش آموزان در رشته ی آموزش هنرهای تجسمی 139
- جدول (4-55) فراوانی درصد پاسخ های گروه نمونه در مورد آشنایی دبیران هنر با روش ارزش یابی پوشه ی کار برای سنجش پیشرفت
 یادگیری فعالیت های هنری دانش آموزان دوره ی راهنمایی 140
- جدول (4-56) آزمون خی دو بین طیف پاسخ ها در مورد آشنایی دبیران هنر با روش ارزش یابی پوشه کار برای سنجش پیشرفت یادگیری
 فعالیت های هنری دانش آموزان دوره ی راهنمایی 140
- جدول (4-57) فراوانی درصد پاسخ های گروه نمونه در مورد ارجحیت استفاده از روش ارزش یابی پوشه ی کار (در صورت آشنایی با این
 روش) نسبت به دیگر روش های ارزش یابی 141
- جدول (4-58) آزمون خی دو بین طیف پاسخ ها در مورد ارجحیت استفاده از روش ارزش یابی پوشه ی کار (در صورت آشنایی با این
 روش) نسبت به دیگر روش های ارزش یابی 141
- جدول (4-59) فراوانی درصد پاسخ های گروه نمونه در مورد میزان تناسب امکانات و وسایل موجود در کلاس درس هنر دوره ی راهنمایی
 با تجهیزات کارگاه های تخصصی رشته ی آموزش هنرهای تجسمی 142
- جدول (4-60) آزمون خی دو بین طیف پاسخ ها در مورد میزان تناسب امکانات و وسایل موجود در کلاس درس هنر دوره ی راهنمایی
 با تجهیزات و مواد آموزشی کارگاه های تخصصی رشته ی آموزش هنرهای تجسمی 143
- جدول (4-61) فراوانی درصد پاسخ های گروه نمونه در مورد مؤثر بودن وجود نمایشگاه آثار هنری دانش آموزان در مدرسه 144
- جدول (4-62) آزمون خی دو بین طیف پاسخ ها در مورد مؤثر بودن وجود نمایشگاه آثار هنری دانش آموزان در مدرسه 144
- جدول (4-63) فراوانی درصد پاسخ های گروه نمونه در مورد میزان موفقیت دبیران هنر در راه اندازی نمایشگاه آثار هنری دانش آموزان ...
 145
- جدول (4-64) آزمون خی دو بین طیف پاسخ ها در مورد میزان موفقیت دبیران هنر در راه اندازی نمایشگاه آثار هنری دانش آموزان 145
- جدول (4-65) فراوانی درصد پاسخ های گروه نمونه در مورد مناسب بودن فضای آموزشی مدرسه برای اجرای مطلوب برنامه ی درسی
 هنر دوره ی راهنمایی 146
- جدول (4-66) آزمون خی دو بین طیف پاسخ ها در مورد مناسب بودن فضای آموزشی مدرسه برای اجرای مطلوب برنامه ی درسی هنر
 دوره ی راهنمایی 146
- جدول (4-67) فراوانی درصد پاسخ های گروه نمونه در مورد ضروری دانستن انجام فعالیت های هنری دانش آموزان در کارگاه هنر با
 توجه به کارگاهی بودن دروس تخصصی رشته ی آموزش هنرهای تجسمی 147

جدول (68-4) آزمون خي دو بين طيف پاسخ ها در مورد ضروري دانستن انجام فعاليت هاي هنري دانش آموزان در كارگاه هنر با توجه به كارگاهي بودن دروس تخصصي رشته ي آموزش هنرهاي تجسمي	147
جدول (69-4) فراواني درصد پاسخ هاي گروه نمونه در مورد مناسب بودن مدت زمان در نظر گرفته شده براي واحدهاي درسي تخصصي رشته ي آموزش هنرهاي تجسمي	148
جدول (70-4) آزمون خي دو بين طيف پاسخ ها در مورد مناسب بودن مدت زمان در نظر گرفته شده براي واحدهاي درسي تخصصي رشته ي آموزش هنرهاي تجسمي	149
جدول (71-4) فراواني درصد پاسخ هاي گروه نمونه در مورد مناسب دانستن مدت زمان در نظر گرفته شده براي درس هنر دوره ي راهنمايي	149
جدول (72-4) آزمون خي دو بين طيف پاسخ ها در مورد مناسب دانستن مدت زمان در نظر گرفته شده براي درس هنر دوره راهنمايي	150
جدول هاي (73-4) ميزان کاربرد كلييه واحدهاي درسي تخصصي رشته آموزش هنرهاي تجسمي در آموزش هنر دوره راهنمايي	151
جدول (73-1-4) فراواني درصد پاسخ هاي گروه نمونه در مورد کاربرد درس كارگاه طراحي و روش آموزش	151
جدول (73-2-4) آزمون خي دو بين طيف پاسخ ها در مورد کاربرد درس كارگاه طراحي و روش آموزش	151
جدول (73-3-4) فراواني درصد پاسخ هاي گروه نمونه در مورد کاربرد درس كارگاه طراحي سنتي	152
جدول (73-4-4) آزمون خي دو بين طيف پاسخ ها در مورد کاربرد درس كارگاه طراحي سنتي	152
جدول (73-5-4) فراواني درصد پاسخ هاي گروه نمونه در مورد کاربرد درس كارگاه طراحي سنتي و روش آموزش	153
جدول (73-6-4) آزمون خي دو بين طيف پاسخ ها در مورد کاربرد درس كارگاه طراحي سنتي و روش آموزش	153
جدول (73-7-4) فراواني درصد پاسخ هاي گروه نمونه در مورد کاربرد درس كارگاه نقاشي	154
جدول (73-8-4) آزمون خي دو بين طيف پاسخ ها در مورد کاربرد درس كارگاه نقاشي	154
جدول (73-9-4) فراواني درصد پاسخ هاي گروه نمونه در مورد کاربرد درس كارگاه نقاشي و روش آموزش	155
جدول (73-10-4) آزمون خي دو بين طيف پاسخ ها در مورد کاربرد درس كارگاه نقاشي و روش آموزش	155
جدول (73-11-4) فراواني درصد پاسخ هاي گروه نمونه در مورد کاربرد درس كارگاه آموزش خوشنويسي (1)	156
جدول (73-12-4) آزمون خي دو بين طيف پاسخ ها در مورد کاربرد درس كارگاه آموزش خوشنويسي (1)	156
جدول (73-13-4) فراواني درصد پاسخ هاي گروه نمونه در مورد کاربرد درس كارگاه آموزش خوشنويسي (2)	157
جدول (73-14-4) آزمون خي دو بين طيف پاسخ ها در مورد کاربرد درس كارگاه آموزش خوشنويسي (2)	157
جدول (73-15-4) فراواني درصد پاسخ هاي گروه نمونه در مورد کاربرد درس كارگاه آموزش خوشنويسي (3)	158
جدول (73-16-4) آزمون خي دو بين طيف پاسخ ها در مورد کاربرد درس كارگاه آموزش خوشنويسي (3)	158
جدول (73-17-4) فراواني درصد پاسخ هاي گروه نمونه در مورد کاربرد درس كارگاه آموزش خوشنويسي (4)	159

- جدول (4-73-18) آزمون خن دو بین طیف پاسخ ها در مورد کاربرد درس کارگاه آموزش خوشنویسی (4) 159
- جدول (4-73-19) فراوانی درصد پاسخ های گروه نمونه درمورد کاربرد درس کارگاه نقش و خط در هنرهای دستی و روش آموزش 160
- جدول (4-73-20) آزمون خن دو بین طیف پاسخ ها در مورد کاربرد درس کارگاه نقش و خط در هنرهای دستی و روش آموزش 160
- جدول (4-73-21) فراوانی درصد پاسخ های گروه نمونه در مورد کاربرد درس کارگاه نگارگری 161
- جدول (4-73-22) آزمون خن دو بین طیف پاسخ ها در مورد کاربرد درس کارگاه نگارگری 161
- جدول (4-73-23) فراوانی درصد پاسخ های گروه نمونه در مورد کاربرد درس کارگاه نگارگری و روش آموزش 162
- جدول (4-73-24) آزمون خن دو بین طیف پاسخ ها در مورد کاربرد درس کارگاه نگارگری و روش آموزش 162
- جدول (4-73-25) فراوانی درصد پاسخ های گروه نمونه در مورد کاربرد درس کاربرد نرم افزارهای رایانه ای در تدریس هنر 163
- جدول (4-73-26) آزمون خن دو بین طیف پاسخ ها در مورد کاربرد درس کاربرد نرم افزارهای رایانه ای در تدریس هنر 163
- جدول (4-73-27) فراوانی درصد پاسخ های گروه نمونه در مورد کاربرد درس آشنایی با هنرهای سنتی ایران 164
- جدول (4-73-28) آزمون خن دو بین طیف پاسخ ها در مورد کاربرد درس آشنایی با هنرهای سنتی ایران 164
- جدول (4-73-29) فراوانی درصد پاسخ های گروه نمونه در مورد کاربرد درس تاریخ هنر جهان 165
- جدول (4-73-30) آزمون خن دو بین طیف پاسخ ها در مورد کاربرد درس تاریخ هنر جهان 165
- جدول (4-73-31) فراوانی درصد پاسخ های گروه نمونه در مورد کاربرد درس تاریخ هنر ایران 166
- جدول (4-73-32) آزمون خن دو بین طیف پاسخ ها در مورد کاربرد درس تاریخ هنر ایران 166
- جدول (4-73-33) فراوانی درصد پاسخ های گروه نمونه در مورد کاربرد درس تاریخ هنر و تمدن اسلامی 167
- جدول (4-73-34) آزمون خن دو بین طیف پاسخ ها در مورد کاربرد درس تاریخ هنر و تمدن اسلامی 167
- جدول (4-73-35) فراوانی درصد پاسخ های گروه نمونه در مورد کاربرد درس تاریخ نقاشی ایران 168
- جدول (4-73-36) آزمون خن دو بین طیف پاسخ ها در مورد کاربرد درس تاریخ نقاشی ایران 168
- جدول (4-73-37) فراوانی درصد پاسخ های گروه نمونه در مورد کاربرد درس سیر تحول کتابت در ایران 169
- جدول (4-73-38) آزمون خن دو بین طیف پاسخ ها در مورد کاربرد درس سیر تحول کتابت در ایران 169
- جدول (4-73-39) فراوانی درصد پاسخ های گروه نمونه در مورد کاربرد درس کارگاه هندسه نقوش 170
- جدول (4-73-40) آزمون خن دو بین طیف پاسخ ها در مورد کاربرد درس کارگاه هندسه نقوش 170
- جدول (4-73-41) فراوانی درصد پاسخ های گروه نمونه در مورد کاربرد درس کارگاه ارتباط تصویری 171
- جدول (4-73-42) آزمون خن دو بین طیف پاسخ ها در مورد کاربرد درس کارگاه ارتباط تصویری 171
- جدول (4-73-43) فراوانی درصد پاسخ های گروه نمونه در مورد کاربرد درس کارگاه ارتباط تصویری و روش آموزش 172

- جدول (4-73-44) آزمون خن دو بین طیف پاسخ ها در مورد کاربرد درس کارگاه ارتباط تصویری و روش آموزش 172
- جدول (4-73-45) فراوانی درصد پاسخ های گروه نمونه در مورد کاربرد درس طراحی و مطالعه مسائل یادگیری و روش آموزش 173
- جدول (4-73-46) آزمون خن دو بین طیف پاسخ ها در مورد کاربرد درس طراحی و مطالعه مسائل یادگیری و روش آموزش 173
- جدول (4-73-47) فراوانی درصد پاسخ های گروه نمونه در مورد کاربرد درس تحلیل محتوای کتب درسی دوره ی راهنمایی تحصیلی و روش تدریس آن ها 174
- جدول (4-73-48) آزمون خن دو بین طیف پاسخ ها در مورد کاربرد درس تحلیل محتوای کتب درسی دوره ی راهنمایی تحصیلی و روش تدریس آن ها 174
- جدول (4-74) مقایسه مؤلفه های برنامه ی درسی هنر دوره ی راهنمایی و برنامه ی درسی رشته ی آموزش هنرهای تجسمی مراکز تربیت معلم 175
- جدول (4-75-1) پیشنهادهای دبیران هنر به دوره ی تربیت معلم و یا شرایط تدریس هنر در مدارس راهنمایی 176
- جدول (4-75-2) انتقادهای دبیران هنر به دوره ی تربیت معلم و یا شرایط تدریس هنر در مدارس راهنمایی 177

فصل اول :

کلیات پژوهش

1-1- مقدمه

آموزش مترادف سازندگی و تحول است و موجب ارتقای توانمندی های نیروی انسانی می شود. آموزش جریانی است که افراد طی آن آگاهی ها، مهارت ها و گرایش های مناسب برای ایفای نقش در موقعیت ها را فرا می گیرند. این جریان، باعث ارتقای قدرت درک، تجزیه و تحلیل، شناخت، بینش و بصیرت، برای انجام وظایف محوله و نیز رویارویی با چالش های جدید شغلی می شود. نقش منابع انسانی در آموزش و پرورش و لزوم توجه به آن از مرحله ی برنامه ریزی تا جذب، استخدام، گزینش و نگه داری نیروی انسانی و رفتار فرد در سازمان، می تواند زمینه ساز یک آموزش کار آمد برای گستره ی عظیمی از نسل آینده باشد.

تعلیم و تربیت امری وقت گیر، پرتمر و در عین حال دشوار است که در آن معلمان آغاز هر تحول آموزشی و پرورشی هستند و بیشترین و برترین نقش را برعهده دارند و با دانش و مهارتی که کسب کرده اند می توانند چهره سازمان های آموزشی را دگرگون ساخته و فضای مدارس را به فضای محبت، رشد و بالندگی مبدل نمایند (صافی، 1386).

دوره ی راهنمایی تحصیلی به علت مقارن بودن با سنین بین 10 تا 15 سالگی دارای اهمیت ویژه ای است، چرا که افراد در این سنین شرایطی خاصی را از لحاظ فکری و شخصیتی سپری می کنند. یادگیری بدون تردید در این مقطع تحصیلی مهمترین فرآیند روانی جوانان است و شاید بر همین مبنا است که روانشناسان، یادگیری را فرآیند تغییر یافتن یا تغییر پذیری کم و بیش دائمی تعریف کرده اند که از طریق آنچه که در جهان اطراف ما رخ می دهد و به وسیله ی آنچه که ما انجام می دهیم یا مشاهده می کنیم ایجاد می شود. بنابراین باید شاگردان مدارس راهنمایی را از لحاظ تفکر آن چنان مجهز نمود که بتوانند در مقابل بحران های سنین نوجوانی و تأثیر آن ها مقاومت کنند، قدرت انتخاب داشته باشند و در کارهای خود حسن انتخاب به خرج دهند.

بهره گیری از هنر در فرآیند یادگیری و یاددهی می تواند یکی از راه های شکوفایی استعداد های بالقوه ی دانش آموزان در این دوره ی تحصیلی باشد، و از طرفی یادگیری را برای دانش آموزان دلپذیرتر و نتیجه بخش تر سازد. اما همان طور که اکثر یافته های تحقیقاتی نشان می دهد، هنوز جایگاه و کادر اصلی هنر برای بسیاری از دست اندرکاران، معلمان و کارکنان آموزش و پرورش مشخص نگردیده و نظام یادگیری موجود در مدارس مبتنی بر محور قرار دادن معلم و حاکمیت روش های تدریس سنتی و مبتنی بر جنبه های خشک و غیر قابل انعطاف سخنرانی